

YTTRANDE
U2021/03432

Finansdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet Stärkt fokus på framtidens forskningsinfrastruktur (SOU 2021:65)

Säkerhets- och försvarsföretagen (SOFF) är en branschorganisation för företag inom säkerhets- och försvarsområdet med verksamhet i Sverige. Föreningen uppskattar möjligheten att yttra sig över förslaget om ändringar för bättre skydd för företagshemligheter (DS 2020:26).

SOFF:s medlemsföretag svarar för att upprätthålla och utveckla en försvarsteknisk bas som kan stödja utvecklingen av Försvarsmaktens operativa förmåga och bidra till att upprätthålla nationell integritet och självständighet i förhållande till andra stater.

SOFF har tagit del av och medverkat i framtagandet av Teknikföretagens yttrande, ett yttrande föreningen därför ställer sig bakom. Vi vill samtidigt betona vissa för våra medlemsföretag särskilt viktiga aspekter.

Samarbetet mellan viktiga aktörer behöver främjas och stärkas

SOFF skulle gärna ha sett en större tyngdpunkt på mångfald i utförandet av forskningen, inte minst genom utförandet av forskning. Idag är mycket av resurserna koncentrerade till enstaka offentliga aktörer. Näringslivet bör i högre grad vara en utförare i form av uppdragstagare och partner i samverkansprojekt. Att staten och näringslivet delar på risker, kostnader och vinster gynnar svensk konkurrenskraft både på kort och lång sikt.

Forsknings och innovationsverksamheten inom säkerhets- och försvarsområdet är idag starkt fragmenterad. Det är svårt för nya aktörer och framför allt för små och medelstora företag att identifiera forskare som kan bistå med forskningsintensivt utvecklingsarbete. Fragmenteringen medför en långsammare innovationstakt eftersom det saknas överblick över vilken forskning som bedrivs och hur näringslivet och myndigheter kan dra nytta av resultat. Vetenskapsrådet¹ beskriver flera modeller för hur forskningspolitiken kan stödja

¹ Vetenskapsrådet (2019). Vägval för framtidens forskningssystem Kunskap, kvalitet och integritet. Dnr 1.2.4-2018-5959. ISBN 978-91-88943-11-8.

forskningsmiljöer och i samspel med lärosäten därmed öka forskningens kvalitet, integration och resultatutbyte.

Det råder även en organisatorisk och kulturell skiljelinje mellan civila och militära verksamheter som bl.a. tar sig uttryck i att innovationsområden exkluderas eller att regelverk för sekretess eller immaterialrätt diskvalificerar säkerhets- och försvarsföretag i upphandlingar och samarbeten.

Flexibilitet, nätverksorganisation och autonomi för svenska lärosäten är en förutsättning för deras internationella konkurrenskraft. Det är därför centralt att de i likhet med andra länders lärosäten har förutsättningar att ta egna strategiska beslut. Detta gäller bland annat möjligheten för lärosätena att skaffa sig en kapitalbas som kan underlätta exempelvis stipendiehantering och bolagsbildningar med andra lärosäten. Staten bör öppna för andra, komplementära associationsformer för svenska lärosäten än den nuvarande myndighetsformen, som skapar inlåsnings- och stuprörseffekter för forskare och deras förutsättningar att bedriva forskning och innovation i samarbete med andra.

I relation till akademien ser vi ett behov av att instituten i högre grad fokuserar på framväxande teknologier. Genom sin tekniska kompetens och avancerade forsknings- och testmöjligheter utgör industriforskningsinstituten en betydelsefull infrastruktur för teknikutveckling. Särskilda insatser behövs också för att nå små och medelstora företag (SMF).

En central uppgift för industriforskningsinstituten är att möjliggöra för SMF att få tillgång till ny teknik och kunskap, liksom att utveckla företagens teknologiska absorptionsförmåga och innovationskapacitet. Industriforskningsinstituten har också en viktig roll att sammanlänka Sverige med internationellt ledande forsknings- och innovationsmiljöer och därmed ta dra nytta av de resurser tillgängliga utanför Sveriges gränser. Det kan röra sig om specifik kunskap men också om olika möjligheter att genomföra tester och demonstrationer eller ta del av EU:s stora forskningsprogram.

Öka antalet demonstratorprogram samt stärk test- och demonstrationsmöjligheterna

Trots att demonstratorerna har en så pass central roll i innovationssystemet är de ofta svårfinansierade. Någon direkt koppling till utvecklingsbeställningar finns ofta inte, vilket gör det omöjligt för företagen att finansiera det som en investering. Militära demonstratorer ger nytta för den civila teknikutvecklingen, men passar inte in i de nuvarande civila finansieringsformerna.

Finansieringsformerna behöver därför diskuteras och industriforskningsinstitutens roll utvecklas som brygga mellan akademins forskningsresultat och företagets behov av bättre produkter och produktionsprocesser.

Nya test- och demonstrationsmiljöer skapar möjligheter till utveckling och industrialisering av nya produkter, produktionslösningar och tjänster i nya konstellationer. Testbäddsprojekt inom strategiska innovationsprogram såsom Produktion2030 har stor betydelse för såväl kunskapsutvecklingen som användning av ny kunskap och nya metoder.

Strategiskt drivna test- och demonstrationsprojekt, utlysningar i konkurrens och innovationspartnerskap kan tillsammans erbjuda projektformer som bygger en kompetens och kunskapsbas som kan bidra till Sveriges attraktionskraft för investeringar. Test- och demonstrationsprojekt kan i sin tur bedrivas i olika test- och demonstrationsmiljöer, där idéer och kunskap snabbare kan omsättas till innovationer och därmed stärker företagens konkurrenskraft. Dessa miljöer är också av största vikt för att företagen ska kunna testa nya idéer och teknologier under verkliga förhållanden.

Stockholm 2022-01-06.

För föreningen,

Robert Limmergård